

Ką daryti, kai prasideda ekstremali situacija?

**Ką Jums daryti, jeigu pamatėte bombą?
Kaip Jums elgtis, jeigu Jus pagrobė?**

4

Ką Jums daryti, jeigu pamatėte bombą? Kaip Jums elgtis, jeigu Jus pagrobė?

DALIS

Vilnius, 2023

© Europos lengvai suprantamos kalbos logotipas „Inclusion Europe“.

Daugiau informacijos rasite:

<https://www.inclusion-europe.eu/easy-to-read/>

Šis tekstas parašytas **lengvai suprantama kalba**.

Lengvai suprantama kalba reikalinga žmonėms, kuriems sunku suprasti įprastus tekstus.

Lengvai suprantama kalba padeda jiems gauti naujos informacijos.

Tokių tekstų jau yra įvairiose pasaulio šalyse.

Šį tekstą parengėme pagal leidinį

„Ką turime žinoti apie pasirengimą

ekstremaliosioms situacijoms ir karo metui: rimti patarimai linksmi“.

Leidinį galite rasti internete:

<https://kam.lt/leidiniai/ka-turime-zinoti-apie-pasirengima-ekstremaliosioms-situacijoms-ir-karo-metui-rimti-patarimai-linksmi-2022-m-redakcija/>

Tekstą lengvai suprantama kalba rengė

Miglė Baltrūnaitė ir Agnė Župerkaitė.

Tekstą lengvai suprantama kalba vertino

Olga Podzemelnaja, Robertas Medveckis, Edita Dudko.

Piešiniai Iljos Bereznicko.

Iliustracijos iš <https://arasaac.org/> paveikslėlių galerijos.

Nuotraukos Krašto apsaugos ministerijos <https://kam.lt>,

Renatos Baniulienės <https://civsauga.lt>, policijos <https://policija.lrv.lt/>.

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų informacinės
sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

© Ilja Bereznickas, 2015, 2023

© Krašto apsaugos ministerija, 2023

© Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“, 2023

ISMN 978-609-412-235-4

Turinys

Spauskite čia:
atversite
puslapį

Ką daryti, jeigu pamatėte bombą, kuri guli šalia Jūsų?	6
Ką daryti, jeigu šalia sprogo bomba?	8
Ką daryti, jeigu Jus prispaudė nuolaužos?	10
Ką daryti, jeigu esate tarp daug kitų žmonių?	12
Kaip gyventi po nelaimės?	15
Ką daryti, jeigu Jus pagrobė?	17

Ką daryti, jeigu pamatėte bombą, kuri guli šalia Jūsų?

Bomba yra daiktas,
kuris gali sprogti.
Kartais bombos būna
krepšiuose ar lagaminuose.
Tokių krepšius palieka
blogi žmonės.

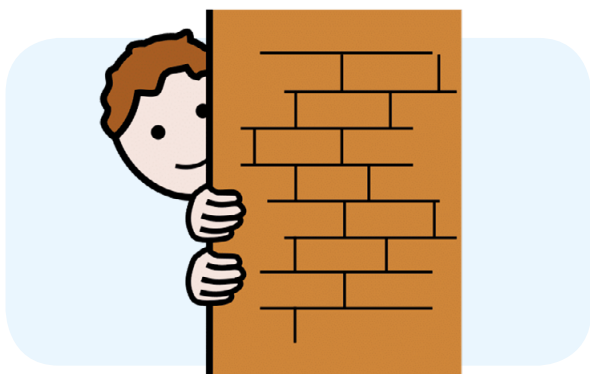
Jeigu pamatėte keistą daiktą,
tai gali būti bomba.

Elkitės taip:

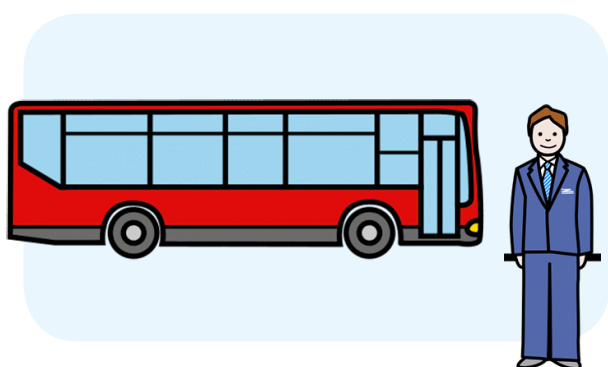
- nelieskite bombos,
- paeikite toliau nuo bombos,
- paskambinkite 112
ir papasakokite apie bombą.

Kai paskambinsite 112,
atvažiuos policija.
Praneškite visiems žmonėms
apie bombą, kuri yra šalia.

Laukite policijos arba karių už namo.
Sienos Jus apsaugos,
jeigu sprogs bomba.
Kai atvažiuos policininkai arba kariai,
papasakokite jiems apie bombą.

Jeigu bombą radote
autobuse arba troleibuse:

- praneškite apie ją vairuotojui,
- praneškite apie ją kitiems žmonėms.

⇒ Atgal į turinį

Ką daryti, jeigu šalia sprogo bomba?

Jeigu jaučiate, kad šalia sprogo bomba:

1. Kriskite ant žemės.
2. Rankomis užsidenkite galvą.

Jei esate name ar bute, pasislėpkite:

- už stalo,
- už sienos,
- už spintos.

Jei esate lauke, pasislėpkite, pavyzdžiui:

- už medžio,
- už akmens,
- duobėje,
- už namo.

Jei bomba jau sprogo, dar pabūkite pasislėpę.

Ant Jūsų gali užkristi bombos dalys.

Bombos dalys gali Jus sužeisti.

Kai jau galėsite išeiti,
naudokitės avariniu išėjimu.
Tai yra išėjimas,
pažymėtas ženklų.
Tokį ženklą
matote paveikslėlyje.
Naudokitės laiptais.
Liftas Jums gali būti pavojingas.

Pamatykite sužeistus žmones.
Padėkite jiems ir kitiems žmonėms.

Iškvieskite pagalbą:

1. Paskambinkite 112.
2. Papasakokite apie bombą.

Tada atvažiuos gydytojai ir policininkai.

- Sužeistus žmones nuveskite į saugią vietą.
Saugi vieta yra ten, kur nesprogo bomba.
Tai gali būti namas, kuris yra tvirtas.

Ką daryti, jeigu Jus prispaudė nuolaužas?

Kai sprogs bomba,
ji gali sugriauti namus.
Jeigu Jūs esate name,
ant Jūsų gali užkristi namo dalys.
Tokias namo dalis
vadiname nuolaužomis.

Jeigu Jus prispaudė nuolaužas:

- Jūs negalite daug pajudėti,
- Jums sunku kvėpuoti.

Turėkite vilties išgyventi:

- giliai kvėpuokite,
- labai atsargiai judinkite nuolaužas.

Po nuolaužomis elkitės taip:

- kelius laikykite prie krūtinės,
- susirieskite,
- rankomis uždenkite galvą.

Ieškokite pagalbos:

- šaukite,
- belskite akmeniu
arba geležiniu daiktu,
- išgirskite kitus žmones šalia,
- kalbėkite,
- skambinkite 112,
jeigu turite telefoną.

Ką daryti, jeigu esate tarp daug kitų žmonių?

Kai esate tarp labai daug žmonių, Jums gali būti sunku:

- pajudėti,
- kvėpuoti.

Taip gali atsitikti, pavyzdžiui:

- koncerte,
- gaisre,
- kai vyksta karas.

Daug žmonių gali būti išsigandę.

Tada žmonės gali bėgti.

Tai yra pavojinga.

Žmonės gali Jus spausti.

Tai vadiname spūstimi.

Jeigu Jus spaudžia kiti žmonės:

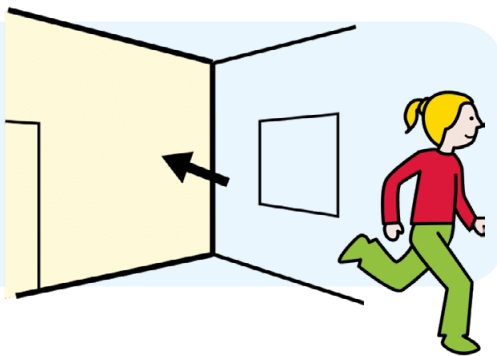
- užsisekite sagas,
- užtraukite visus užtrauktukus,
- išmeskite visus aštrius daiktus, pavyzdžiui, peiliukus ir žirkles,
- nusiimkite akinius,
- nusiimkite visus papuošalus, pavyzdžiui, auskarus,
- nusiriškite šalikus.

Tada Jūs:

- neužkliūsite už kitų žmonių,
- nesusižeisite,
- nesužeisite kitų žmonių.

Jeigu esate lauke,
judėkite į spūsties kraštą.
Ten bus mažiau žmonių.

Jeigu esate viduje:

- nestovėkite prie sienų,
- eikite ten, kur mažiau žmonių.

4 Dalis

⇒ Atgal į turinį

Jeigu Jus spaudžia kiti žmonės,
eikite kartu su visais.

Tada rankas:

- priglauskite prie šonų,
- sulenkite rankas per alkūnes.

Rankas ištraukite iš kišenių.

Eikite toliau nuo:

- girtų žmonių,
- piktų žmonių,
- žmonių su ginklais.

Jeigu pargriuvote:

- saugokite galvą,
- rankas uždėkite ant galvos,
- stenkitės atsistoti,
- šaukitės pagalbos.

Jeigu Jums nepavyksta atsistoti,
kelius priglauskite prie pilvo.

Taip gulėkite,
iki kol bus saugu.

Kaip gyventi po nelaimės?

Kai grįšite namo po nelaimės, būkite atsargūs.

Apžiūrėkite namus.

Jeigu namą apgadino, jis gali sugriūti.

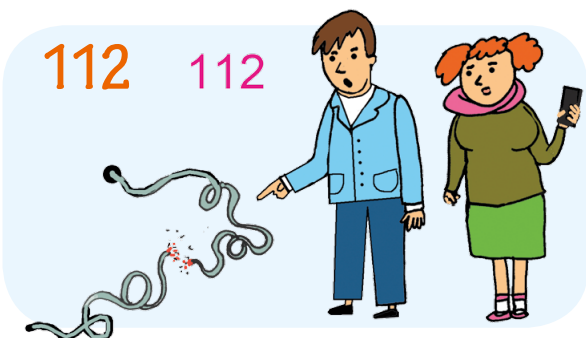
Tuomet jame gali būti pavojinga gyventi.

Kai įeinatė į namą, nenaudokite ugnies.

Elkitės taip:

- nerūkykite,
- neuždekite žvakių,
- neuždekite degtukų.

Patikrinkite elektros laidus namuose.

Jeigu laidai tvarkingi, galite įjungti šviesą.

Sugadinti laidai yra pavojingi.

Jeigu radote sugadintų laidų, kvieskite pagalbą.

Tuomet šviesos neįjunkite.

Pabūkite tamsoje.

4 Dalis

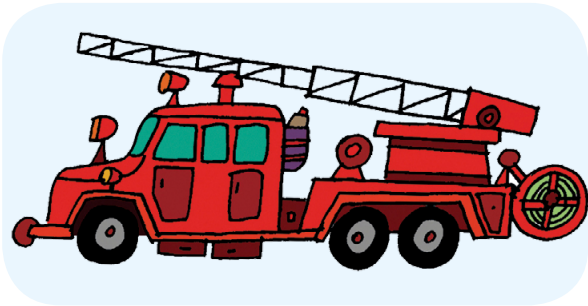
⇒ Atgal į turinį

Patikrinkite kvapą namuose.
Patikrinkite kvapą šalia namų.
Jeigu jaučiate dujų kvapą,
išeikite iš namų.
Dujos yra pavojingos.
Keisti kvapai taip pat
yra pavojingi.
Tuomet kvieskite pagalbą.

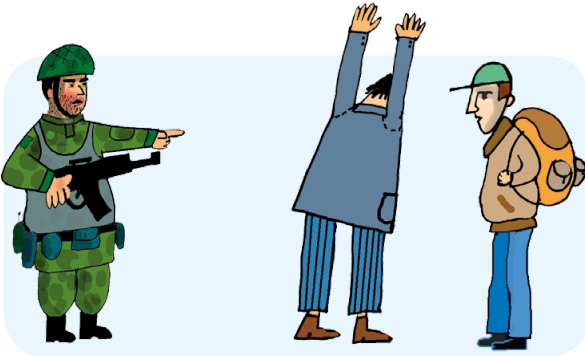

Patikrinkite, ar palikote
namuose maisto.
Šis maistas gali būti sugedęs.
Valgykite tik gerą maistą.

Šalia Jūsų namų
gelbėtojai gali gelbėti
kitus žmones.
Tada ramiai būkite namie.
Taip padėsite gelbėtojams.

Ką daryti, jeigu Jus pagrobė?

Jus pagrobė, jeigu:

- Jus išvedė per prievartą,
- Jus skriaudžia,
- Jus uždarė nepažįstamame name ar kambaryje.

Jūs gali pagrobti, pavyzdžiui:

- kitos šalies karys,
- žmogus, kuris nori Jus nuskriausti.

Tokius žmones vadiname pagrobėjais.

Jūs turite išlikti gyvas.

Elkitės taip:

- pasistenkite nusiraminti,
- laukite,
- nuraminkite kitus pagrobtus žmones.

Su pagrobėjais elkitės taip:

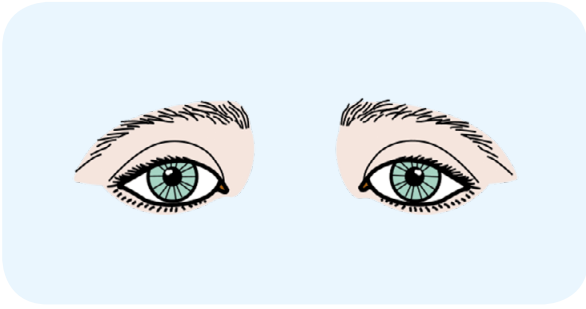
- mažai kalbėkite,
- atsakykite į klausimus,
- būkite draugiškas.

Sutikite su tuo, ką sako pagrobėjai.

Tai reiškia, kad jiems nesipriešinsite.

4 Dalis

⇒ Atgal į turinį

Žiūrėkite pagrobėjams į akis:

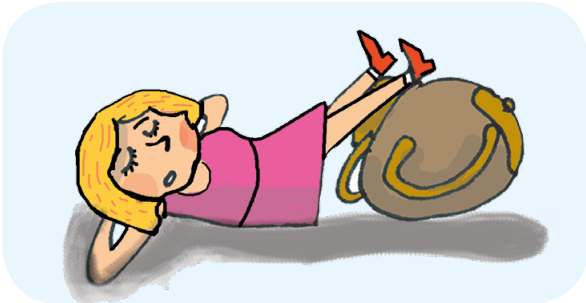
- kai pagrobėjai su Jumis kalba,
- kai jie yra šalia.

Visada atsisukite į pagrobėjus.
Matykite, ką jie daro.

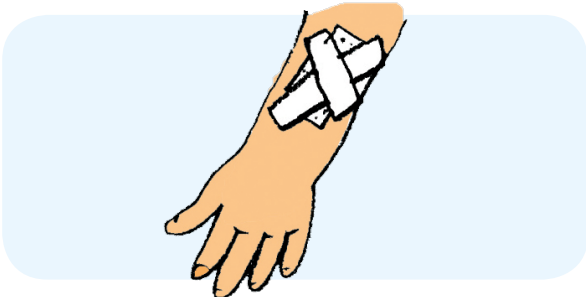
Jeigu Jums siūlo pavalgyti:

- visada sutikite,
- pavalgykite.

Pailsėkite:

- pamiegokite,
- pagulėkite.

Jeigu kas nors susižeidė,
pasakykite pagrobėjams.

Jeigu girdite, kad kažkas šaudo:

- raskite saugią vietą,
- atsigulkite ant grindų,
- užsidenkite galvą rankomis,
- ramiai gulėkite.

Bėkite nuo pagrobėjų tik tada, jeigu manote, kad Jums tikrai pavyks. Geriau laukite pagalbos. Pagalba yra kiti žmonės, kurie ateis Jūsų išgelbėti.

Jūs išgelbėti gali:

- policija,
- Lietuvos kariai.

Jie yra geri žmonės. Jie nori Jums padėti. Todėl jie ateis Jūsų išgelbėti. Lietuvos kariai atrodo taip.

Lietuvos policininkai atrodo taip.

2023 08 10. Tiražas 5000 egz. Užs. Nr. GL-260

Išleido Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija,
Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius.

Leidinyi išleistas bendradarbiaujant su
Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“.

Maketavo Krašto apsaugos ministerijos bendrųjų reikalų departamento
Vaizdinės informacijos skyrius, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius.

Spausdino Lietuvos kariuomenės Karo kartografijos centras,
Muitinės g. 4, Domeikava, LT-54359 Kauno r.